

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Algemene Rekenkamer
Postbus 20015 8
2500 EA S-Gravenhage

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Kaderstelling, Control en
Evaluatie

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2024-000068871

Datum 07-03-2024
Betreft Bestuurlijke reactie op het rapport 'Grip op menselijk
maat'

Geachte heren Duisenberg en Van der Werf,

Allereerst wil ik de Algemene Rekenkamer (AR), danken voor het rapport 'Grip op menselijke maat' en de daarin opgenomen aanbevelingen. Ik heb met interesse kennisgenomen van uw onderzoek. Het betreft onderzoek naar een groep mensen in de WIA die in de knel is gekomen. Dat komt onder andere door ingewikkelde regelgeving in de WIA zelf en aanpalende regelingen. In het rapport geeft u vier aanbevelingen die ik graag wil bespreken. Aan het eind van deze brief kom ik terug op uw aanbeveling aan UWV en de door u ontwikkelde leidraad voor de menselijke maat.

Onbedoelde gevolgen WIA

U vraagt mij alle gevolgen voor de doelgroep van de WIA en de uitvoering daarvan te beoordelen die tegen de bedoeling van de wet ingaan, niet alleen de hardheden, en maatregelen te overwegen om deze gevolgen tegen te gaan. Ik deel de conclusie van de AR dat de doelstellingen van de WIA niet optimaal worden bereikt.

In november 2022 heb ik de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) ingesteld. Daar had ik een aantal redenen voor. Allereerst zijn er hardheden die niet met eenvoudige ingrepen hersteld kunnen worden, maar meer fundamentele wijzigingen in de wet- en regelgeving vereisen. Daarnaast zie ik dat het stelsel erg ingewikkeld is geworden. Vereenvoudiging is noodzakelijk om te zorgen dat mensen kunnen begrijpen waarom keuzes gemaakt worden, en welke gevolgen die keuzes hebben. Ten slotte staat de uitvoering onder grote druk. Dat leidt tot lange wachttijden voor mensen die een WIA-beoordeling nodig hebben, met onzekerheid voor werknemers en werkgevers tot gevolg.

OCTAS presenteerde op 29 februari jl. haar eindrapportage. Zij heeft een inspirerend rapport geschreven waarin veel van de aandachtspunten die ook in dit rapport van de AR naar voren komen, worden geadresseerd. Wat ik belangrijk vind is dat OCTAS de mens centraal stelt in haar advies en het belang van wederzijds vertrouwen als voorwaarde voor een goed functionerend stelsel. OCTAS presenteert verschillende varianten voor het toekomstige stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid. Ook doet zij een aantal overkoepelende

aanbevelingen. OCTAS laat ook duidelijk zien dat iedere variant voor- en nadelen kent. Hier moeten politieke keuzes in gemaakt worden. Die keuzes zijn aan een volgend kabinet, maar in de huidige demissionaire kabinetsperiode werkt SZW de varianten van OCTAS zo goed mogelijk verder uit. Door opvolging te geven aan de adviezen van OCTAS, wordt ook invulling gegeven aan deze aanbeveling van de AR.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Kaderstelling, Control en
Evaluatie

Datum
07-03-2024

Onze referentie
2024-0000068871

Niet alle effecten die de AR beschrijft, beschouw ik als hardheden. Het feit dat de hoogte van de uitkering mede afhankelijk is van de hoogte van het inkomen, is een logische consequentie van de keuze voor een inkomensverzekering. In de rapportage van OCTAS blijft in de scenario's ook uitgegaan worden van een inkomensverzekering.

Voor een aantal andere effecten, benoemd in het rapport van de AR, werkt SZW aan een oplossing. Deze maatregelen hebben als doel de wet- en regelgeving beter te laten aansluiten bij de praktijk waar mensen mee te maken hebben. Zo is er een maatregel in voorbereiding om het negatieve inkomenseffect van loonloze tijdvakken door een WW-uitkering op te heffen. Bij UWV wordt opvolging gegeven aan het rapport 'Als verrekenen een beperking is'¹. Onder andere door een pilot 'optimaliseren van de verrekensystematiek'. Het idee van die pilot is dat de persoonlijke situatie van een uitkeringsgerechtigde als uitgangspunt wordt genomen om de best passende verrekencyclus af te spreken. Zo wordt de voorspelbaarheid van het inkomen voor cliënten vergroot. De resultaten waren positief en momenteel wordt onderzocht of het mogelijk is om mensen die mogelijk gebaat zijn bij een andere cyclus, automatisch te identificeren. Ten slotte wordt gewerkt aan een wijziging van fiscale wetgeving om de ingewikkelde samenloop van uitkering of loon met een bijstandsuitkering en fiscale regelgeving op te lossen.

Fouten en nalatigheden in de uitvoering en wettelijke grondslag

De AR constateert dat het onduidelijk is hoe met fouten en nalatigheden van uitvoeringsinstanties omgegaan moet worden. Ook adviseert de AR het redelijkerwijs duidelijk criterium van een wettelijke basis te voorzien. De twee artikelen waar u op wijst – artikel 3 en 4 van de beleidsregel - zien op terugvordering. De afgelopen tijd ben ik bezig geweest om het onderwerp terugvordering een plaats te geven in het conceptwetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid. Daarbij overweeg ik ook een codificatie van het redelijkerwijs duidelijk criterium. Een andere overweging ligt bij enkele keuzes ten aanzien van de exacte invulling en reikwijdte die de bepaling moeten krijgen. Daarnaast zie ik op welke wijze de gevolgen van fouten en nalatigheden van uitvoeringsinstanties in de terugvordering kunnen worden meegenomen.

Wettelijke grondslag uitwisseling gegevens

De AR beveelt aan om op zo kort mogelijke termijn zorg te dragen voor een wettelijke grondslag die UWV in staat stelt gegevens te verwerken. Dit met als doel niet-gebruikers van de Toeslagenwet te kunnen attenderen op de mogelijkheid een aanvraag in te dienen. De Rekenkamer benoemt dat momenteel een wetsvoorstel wordt voorbereid om hierin te voorzien: de Wet proactieve dienstverlening SZW. Dat een dergelijke grondslag niet bestaat, is een van de factoren die meespeelt in het niet-gebruik van de Toeslagenwet. De

---

¹ [Als verrekenen een beperking is - Eindrapport UWV-subsidie | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

internetconsultatie van dit voorstel is op 22 maart 2024 gesloten.^[1] Dat deze aanbeveling van de Rekenkamer overeenstemt met de ingezette koers, sterkt mij in het vervolgen hiervan. Ik zet me in voor een vlotte voltooiing en behandeling van het voorstel.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Kaderstelling, Control en
Evaluatie

Maatwerkregister

Ik ondersteun uw aanbeveling aan UWV om de randvoorwaarden in de uitvoering te versterken om willekeur door maatwerk te voorkomen. Ik ben positief over een registratie van maatwerkbesluiten. Een maatwerkregister verkleint niet alleen het risico op willekeur, het draagt ook bij aan terugkoppeling over uitvoering van beleid richting de wetgever.

Datum
07-03-2024

Onze referentie
2024-0000068871

Leidraad menselijke maat

Met een leidraad voor de menselijke maat heeft u een voorzet gegeven voor een instrument om bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering expliciet rekening te houden met de menselijke maat. Ik vind dat een belangrijke exercitie en mijn departement voert hier graag het nadere overleg met de Rekenkamer over.

Hoogachtend,

Mede namens de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip

---

[1] <https://www.internetconsultatie.nl/wetproactievedienstverleningszw/b1>